

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Poziomy recyklingu, poziomy składowania - dlaczego tak trudno je osiągnąć?

„Zarządzanie Gospodarką Odpadami”
9 kwietnia 2024 r., Minikowo
Dominika Majchrzak, radca prawny

O czym mowa ?

- Poziom ograniczania składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji
- Poziom składowania
- Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

Obowiązek ograniczenia składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji – geneza i podstawy prawne

art. 5 Dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz. Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1 i L 284 z 31.10.2003, str. 1), zgodnie z którym Polska obowiązana była/ jest osiągnąć poziom ograniczenia składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji:

do dnia 16 lipca 2010 r. – do 75%,

do dnia 16 lipca 2013 r. – do 50%

do dnia 16 lipca 2020 r. – do 35%

w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Obowiązek ograniczenia składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji – geneza i podstawy prawne

Przepisy ww. Dyrektywy zostały transponowane do prawa polskiego przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Powyższy obowiązek został określony:

- w art. 3c ust. 1, jako jedno z obowiązkowych zadań własnych gmin
- w art. 9g jako obowiązek dla podmiotów odbierających odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości, czyli nieruchomości nie objętych zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych przez gminę.

10% odpadów na składowiskach do 2035 r.

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by do 2035 r. zmniejszyć ilość składowanych odpadów komunalnych do nie więcej niż 10 % całkowitej ilości (według masy) wytwarzanych odpadów komunalnych.

Państwo członkowskie może przesunąć maksymalnie o pięć lat termin osiągnięcia celu, o którym mowa w ust. 5, pod warunkiem że:

- a) według danych ze wspólnego kwestionariusza OECD i Eurostatu w tym państwie członkowskim składowano więcej niż 60 % odpadów komunalnych wytworzonych w 2013 r.;
- b) najpóźniej 24 miesiące przed upływem terminu określonego w ust. 5 niniejszego artykułu powiadomi Komisję, że zamierza przesunąć ten termin i przedłoży plan wdrożenia zgodnie z załącznikiem IV do niniejszej dyrektywy.

Za dyrektywą 1999/31/WE

- Należy podjąć środki mające na celu **zredukowanie produkcji metanu** na składowiskach odpadów, między innymi w celu zmniejszenia globalnego ocieplenia poprzez ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji oraz wymagania dotyczące **wprowadzenia kontroli gazów powstających na składowisku**;
- Środki mające na celu zmniejszenie ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji powinny również mieć na celu **wspieranie osobnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji, sortowania odpadów w sensie ogólnym, ich odzyskiwania i recyklingu**.

Ograniczanie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji i pozostałe poziomy - interesariusze

INTERESARIUSZE

INTERESARIUSZE Z MOCY PRAWA

1. GMINY
2. PODMIOTY ODBIERAJĄCE ODPADY KOMUNALNE
3. w ograniczonym stopniu właściciele nieruchomości na terenie gminy

INTERESARIUSZ SPOŁECZNY

(Lokalna) społeczność

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

- określa poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, które gmina jest obowiązana osiągnąć w poszczególnych latach;
- Określa sposób obliczania poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Kto oblicza ?

- Gminy
- Podmioty odbierające odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości

Sposób obliczenia poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Wzór nr 1: Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzona w 1995 roku

$$\mathbf{OUB_{1995} = (0,155 \times Lm + 0,047 \times Lw) \times Uo \text{ [Mg]}}$$

- OUB_{1995} - masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg];
- Lm - liczba mieszkańców miasta w 1995 r. na obszarze gminy według danych Głównego Urzędu Statystycznego (liczba osób zamieszkałych według stanu na dzień 31 grudnia 1995 r.);
- Lw - liczba mieszkańców wsi w 1995 r. na obszarze gminy według danych Głównego Urzędu Statystycznego (liczba osób zamieszkałych według stanu na dzień 31 grudnia 1995 r.);
- 0,155 - jednostkowy wskaźnik wytworzenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przez 1 mieszkańca na obszarze miasta w 1995 r. [Mg];
- 0,047 - jednostkowy wskaźnik wytworzenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przez 1 mieszkańca na obszarze wsi w 1995 r. [Mg]

Wzór 2: Masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych, odebranych i przetworzonych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w danym roku sprawozdawczym, przekazanych do składowania

$$M_{\text{OUBR}} = (M_{\text{MR}} \times U_{\text{M}}) + (M_{\text{WR}} \times U_{\text{W}}) + \sum_{i=1}^{16} (M_{\text{SRi}} \times U_{\text{Si}}) + (M_{\text{BR1}} \times U_{\text{B1}}) + (M_{\text{BR2}} \times U_{\text{B2}}) [\text{Mg}]$$

- M_{OUBR} - masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych, odebranych i przetworzonych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w danym roku sprawozdawczym, przekazanych do składowania [Mg];
- M_{MR} - masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie ⁴ 20 03 01 odebranych na obszarze miast w danym roku sprawozdawczym, przekazanych do składowania, w przypadku wystąpienia niezgodnego z prawem składowania tych odpadów bez przetworzenia [Mg]; M_{WR} - masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie ⁵ 20 03 01 odebranych na obszarze wsi w danym roku sprawozdawczym, przekazanych do składowania, w przypadku wystąpienia niezgodnego z prawem składowania tych odpadów bez przetworzenia [Mg]; U_{M} - udział odpadów ulegających biodegradacji w masie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie ⁶ 20 03 01 dla miast wynoszący 0,57;

Wzór 3: Osiągany w danym roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (T_R)

$$T_R = \frac{M_{OUBR} \times 100}{OUB_{1995} \times D} [\%]$$

- T_R - osiągnięty w danym roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [%];
- M_{OUBR} - masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych, odebranych i przetworzonych ze strumienia odpadów komunalnych w danym roku sprawozdawczym, przekazanych do składowania [Mg];
- OUB_{1995} - masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg];
- D - wskaźnik uwzględniający zmiany demograficzne mieszkańców gminy

Wskaźnik D

$$D = L_r / L_{1995}$$

gdzie:

- L_r - liczba mieszkańców na obszarze gminy w danym roku, zgodnie z danymi pochodzącymi z rejestru mieszkańców, zgodnie z [ustawą](#) z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2017 r. poz. 657 i 2286), lub na podstawie danych pochodzących ze złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- L_{1995} - liczba mieszkańców na obszarze gminy według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 1995 r. (liczba osób zamieszkałych według stanu na dzień 31 grudnia 1995 r.); jeżeli w 1995 r. gmina nie istniała, należy przyjąć, że $L_{1995} = L_{R1}$, gdzie:
- L_{R1} - liczba mieszkańców na obszarze gminy w pierwszym roku sprawozdawczym, zgodnie z danymi pochodzącymi z rejestru mieszkańców, zgodnie z [ustawą](#) z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, lub na podstawie danych pochodzących ze złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Dylematy praktyczne

Czy do poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania można wliczyć odpady zagospodarowane w kompostownikach domowych ?

Zgodnie z literalnym brzmieniem przepisów **NIE**, bo te odpady nie są fizycznie przekazywane do składowania.

Ale czy jest to słuszne podejście ?

Dylemat praktyczny

Dlaczego konstrukcja poziomu ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania różni się od poziomu składowania i od poziomu **przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych ?**

Czy to wskaźnik SMART ?

(*specific – skonkretyzowany, measurable – mierzalny, achievable – osiągalny, realistic – realny, time-bound - określony w czasie*)

Inne wersje

- **A:** *ambitious* (pl. *ambitny*) – cel musi być stosunkowo trudny do osiągnięcia, musi stawiać wysoko poprzeczkę, ale jednocześnie być w zgodzie z postulatem osiągalności,
- **R:** *realistic* (pl. *realistyczny*) – ponieważ w tej wersji literkę „A” z akronimu (poprzednio oznaczającą osiągalność) zużyliśmy na „ambitność”, musimy zapewnić postulat realistyczności, który pokrywa się z postulatem osiągalności z pierwotnej wersji akronimu.

SMARTER czyli więcej niż SMART

- wersja rozszerzona koncepcji S.M.A.R.T. – S.M.A.R.T.E.R.:
- **E: ekscytujący** (ang. *exciting*) – cel powinien być ekscytujący, w żadnym wypadku nie powinien on być obojętny osobie go ustanawiającej; cel ekscytujący motywuje do osiągnięcia go;

Dla kogo cel jest ekscytujący ?

- **R: zapisany** (ang. *recorded*) – zapisanie celu spełnia kilka funkcji: nie zapomnimy o nim, zapisanie motywuje do jego osiągnięcia – w razie trudności czy ogarniającego nas lenistwa nie można udawać, że cel nigdy nie istniał, gdy jest zapisany.

Cel konkretny czyli jaki ? Metoda 6W

S: Żeby ustanowić konkretny cel, należy odpowiedzieć sobie na 6 pytań (w wersji ang. – ‘6W’):

1. (Who) Kto jest związany z celem?
2. (What) Co chcę osiągnąć?
3. (Where) Określ miejsce.
4. (When) Określ przedział czasu, w którym cel ma zostać osiągnięty.
5. (Which) **Określ wymagania i ograniczenia związane z realizacją celu.**
6. (Why) Określ przyczyny realizacji danego celu i **korzyści płynące z osiągnięcia go**

Pojawia się pytanie...

**Czy to cele związane z poziomami są
zbyt ambitne czy środki do ich
osiągnięcia niewystarczające (6W) ?**

Temat do dyskusji...

W oczekiwaniu na rozporządzenie

Projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie sposobu obliczania poziomu składowania nr wykazu rcl: 820

Status: po opiniowaniu

Początkowe założenie: wejście w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku

Rozporządzenia nadal brak

W oczekiwaniu na rozporządzenie

- Projektowane rozporządzenie nie wprowadza nowych obowiązków sprawozdawczych, a jedynie doprecyzowuje jakie odpady mają być uwzględnione do obliczeń poziomu składowania, a jakie należy wykluczyć przez określenie szczegółowych warunków w tym zakresie.
- Projekt przewiduje m.in., że **masę odpadów powstałych podczas recyklingu lub innych procesów odzysku odpadów komunalnych, które są następnie składowane, nie zalicza się do masy odpadów komunalnych zgłaszanych jako składowane.**

Poziom składowania – jakie odpady należy uwzględnić w obliczeniach – wg projektu rozporządzenia

$$S = Ms / Mw \times 100\%$$

S – oznacza poziom składowania wyrażony w %,

M_s – oznacza łączną masę składowanych odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, wyrażoną w Mg,

M_w – oznacza łączną masę wytworzonych odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, wyrażoną w Mg

Ms - łącznej masy składowanych odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych

Najbardziej sporny zapis:

- 6) masę odpadów, o których mowa w pkt 1, stanowiących odpady, o których mowa w art. 129 ust. 4 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, kierowanych do procesów odzysku na składowisku odpadów, w tym do wykonania warstwy izolacyjnej lub rekultywacyjnej.

Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

PODSTAWA PRAWNA

- **rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1530)**

Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

KTO OBLICZA?

1. GMINY
2. PODMIOTY Z ART. 9g USTAWY O USTAWY O UTRZYMANIU PORZĄDKU I CZYSTOŚCI W GMINACH (UCPG) –
podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości na podstawie umowy,
– posiadające wpis do RDR

Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

GDZIE SIĘ OBLICZA? w punktach obliczeniowych

punkt, w którym materiały zawarte w odpadach komunalnych są **wprowadzane do procesu recyklingu**, w ramach którego odpady są przetwarzane na produkty, materiały lub substancje, które nie są odpadami, **lub** punkt, w którym materiały odpadowe **przestają być odpadami w wyniku działań wstępnych** przed ich ponownym przetworzeniem;

Problem praktyczny: na recyklerów nie nałożono obowiązku przekazywania danych z momentu wprowadzenia do procesu recyklingu, więc przedsiębiorca bierze pod uwagę odpady danego rodzaju **przekazane** do recyklingu

ŹRÓDŁO DANYCH OBLICZENIOWYCH

- SKĄD DANE DO OBLICZEŃ POZIOMÓW?

1. sprawozdania składane w BDO
2. informacja prowadzącego instalację z art. 90a UCPG

Prowadzący instalację komunalną jest obowiązany przekazać przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub gminie, z którymi ma zawarte umowy, informację o odpadach przekazanych mu przez tego przedsiębiorcę lub gminę, które poddał procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub przekazał w tym celu innemu posiadaczowi odpadów.

informacja prowadzącego instalację z art. 90a UCPG

Prowadzący instalację komunalną jest obowiązany przekazać przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne/gminie, z którymi ma zawarte umowy, informację o odpadach przekazanych mu przez tego przedsiębiorcę/gminę, które poddał procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub przekazał w tym celu innemu posiadaczowi odpadów. Informacja o odpadach pochodzących z odpadów komunalnych z terenu danej gminy zawiera dane o:

- **rodzajach i masie odpadów** komunalnych poddanych recyklingowi i przygotowanych do ponownego użycia oraz poddanych innym formom odzysku lub przekazanych w tym celu innemu posiadaczowi odpadów wraz ze wskazaniem procesu odzysku, któremu zostały poddane odpady;
- **masie wytworzonych i poddanych składowaniu pozostałości z sortowania** i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

informacja prowadzącego instalację z art. 90a UCPG

Problem praktyczny

- prowadzący instalację komunalną powinien przekazać stosowną informację o odpadach podmiotom, z którymi ma zawartą umowę.
Przepisy nie przewidują urzędowego formularza w tym zakresie.
- Przedsiębiorca nie ma ustawowego obowiązku przekazywania dodatkowych informacji o nazwie instalacji lub recyklera, do którego zostały przekazane odpady.
- Stąd gmina może bazować tylko na informacjach z instalacji komunalnych podawanych w trybie [art. 90a](#) UCPG,

Jest to problem w przypadku, gdy gmina nie ma informacji o ostatecznym przetworzeniu odpadów, to nie może zaliczyć ich do masy odpadów poddanych recyklingowi

– kwestia do uregulowania w umowach między gminą, instalacjami, przedsiębiorcami odbierającymi odpady.

WZÓR

WZÓR OBLICZEŃ POZIOMÓW

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

M_r : łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi (w Mg)

M_w : łączna masa wytworzonych odpadów komunalnych w Mg

ZAKRES TERYTORIALNY

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

Obliczanie poziomów przez przedsiębiorców odbierających

Z jakiego terenu wskazuje się odpady?

- odebrane z terenu danej gminy

Problem praktyczny: odbiór jednym transportem odpadów z terenu kilku gmin

bioodpady stanowiące odpady komunalne nie zebrane selektywnie

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

Według wytycznych Komisji do 31 grudnia 2026 bioodpady można zaliczać do odpadów poddanych recyklingowi, nawet jeśli nie zostały zebrane selektywnie.

Warunek: spełniają pozostałe przesłanki zaliczania odpadów do odpadów poddanych recyklingowi

Po 31 grudnia 2026 tylko bioodpady stanowiące odpady komunalne selektywnie zebrane będzie zaliczać się do grupy poddanych recyklingowi i dodawać je do obliczenia poziomów.

bioodpady stanowiące odpady komunalne
nie zebrane selektywnie

$$P = \frac{Mr}{Mfw} \times 100\%$$

Wg Ministerstwa Klimatu i Środowiska do zachowania poziomu recyklingu zaliczane są też odpady przetwarzane w przydomowych kompostownikach*.

Pojawiają się stanowiska odmienne, że odpady kompostowane przez właścicieli nieruchomości są segregowane i poddawane recyklingowi na nieruchomości (w miejscu wytworzenia) nie będą uwzględniane w sprawozdaniu z art. 9n UCPG i nie będą wliczane do Mr.

* <https://www.gov.pl/web/klimat/rozporzadzenie-w-sprawie-obliczania-poziomow-przygotowania-do-ponownego-uzycia-i-recyklingu-odpadow-komunalnych-opublikowane-dzienniku-ustaw>

bioodpady a ubytek masy odpadu podczas kompostowania

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

Odpady biodegradowalne poddawane kompostowaniu oblicza się w momencie wprowadzenia do procesu recyklingu, więc w chwili i według masy przekazanej do recyklera. Masa podawana będzie więc bez ubytków, które powstaną podczas kompostowania.

Odpady komunalne ulegające biodegradacji – kiedy zalicza się do odpadów poddanych recyklingowi

1. Masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji poddawanych obróbce tlenowej lub beztlenowej zalicza się do odpadów poddanych recyklingowi, jeżeli w wyniku tej obróbki **powstaje kompost, materiał pofermentacyjny lub inny materiał, który będzie wykorzystany jako produkt, materiał lub substancja, które nie są odpadami.**
2. Jeżeli uzyskany kompost, materiał pofermentacyjny lub inny materiał, który będzie wykorzystany jako produkt, materiał lub substancja, które nie są odpadami, jest wykorzystywany na powierzchni ziemi, można zaliczyć go jako poddany recyklingowi, gdy to wykorzystanie przynosi korzyści rolnictwu lub prowadzi do poprawy stanu środowiska.

Odpady komunalne ulegające biodegradacji – kiedy zalicza się do odpadów poddanych recyklingowi

- 3) Uzyskany kompost, materiał pofermentacyjny lub inny materiał, który będzie wykorzystany jako produkt, materiał lub substancja, które nie są odpadami, można zaliczyć jako poddany recyklingowi tylko wtedy, **gdy może być wprowadzany do obrotu jako nawóz lub środek poprawiający właściwości gleby** na podstawie pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa wydanego zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2021 r. poz. 76) lub **gdy stanowi produkt nawozowy UE** w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiającego przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 i (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 2003/200 (Dz. Urz. UE L 170 z 25.06.2019, str. 1, z późn. zm.4)), lub gdy spełnia wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 4 lub ust. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach

Czy odpady ulegające biodegradacji 20 02 01 poddane procesowi R3, w wyniku którego powstały odpady 19 05 01, 19 05 03 można uwzględnić w Mr?

- odpad 19 05 03 (**kompost nieodpowiadający wymaganiom, nienadający się do wykorzystania**) można zaliczyć do poziomu **recyklingu**, jeżeli zostałby zagospodarowany w procesie R10- (obróbka na powierzchni ziemi przynosząca korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowiska)
- odpad 19 05 01 (**nieprzekompostowane frakcje odpadów komunalnych i podobnych**) **nie może zostać zaliczony do poziomu recyklingu**, ponieważ nie może zostać zagospodarowany w procesie R10
- ponadto do poziomu recyklingu będą mogły być zaliczone odpady zielone (i odpady kuchenne) przetworzone w instalacjach, które uzyskały decyzję na wytworzenie kompostu.

Czy odpady odbierane z koszy ulicznych wlicza się obliczając poziomy?

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

Odpady z koszy ulicznych (odbierane podczas świadczenia usług sprzątania) nie powinny być wliczane do M_w , ponieważ nie są to odpady wytwarzane przez właścicieli nieruchomości, od których dany podmiot odbiera te odpady – są to odpady wytworzone przy świadczeniu usług*. Rozporządzenie odnosi się tylko do odpadów odebranych z terenu danej gminy, jak i zebranych z terenu danej gminy przez gminę lub inne podmioty zbierające odpady komunalne.

*zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 32 ustawy o odpadach wytwórcą odpadów w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę

Jakie inne odpady uwzględnia się w masie odpadów komunalnych poddanych recyklingowi (M_r)?

1. Masa odpadów, które utraciły status odpadów i zostały przetworzone na produkty/materiały/substancje niebędące odpadami, używane do celów pierwotnych lub innych celów.
2. Masa metali wydzielonych po termicznym przekształceniu odpadów komunalnych poddanych recyklingowi (wg obliczeń z decyzji KE 2019//1004).
3. Odpady przekazane poza RP do UE w celu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu, wypełniania wyrobisk.

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

Odpady do wypełniania wyrobisk w RP vs. w UE

Sprzeciw przedsiębiorców budzi niekonsekwencja prawodawcy, że w masie odpadów komunalnych poddanych recyklingowi (MR):

- nie uwzględnia się odpadów, które utraciły status odpadów, i zostały użyte do wypełniania wyrobisk na terenie RP,
- natomiast w Mr uwzględnia się odpady przekazane poza RP do Unii Europejskiej w celu wypełniania wyrobisk.

Jakich odpadów nie uwzględnia się w masie odpadów komunalnych poddanych recyklingowi (M_r)?

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

1. Odpady poddane recyklingowi, które utraciły status odpadów i :

- a) zostały użyte jako paliwa lub inne środki wytwarzania energii,
- b) zostały termicznie przekształcone,
- c) zostały zużyte do wypełniania wyrobisk, lub
- d) zostały składowane.

Czy odpady budowlane i remontowe wlicza się obliczając poziomy?

$$P = \frac{M_r}{M_w} \times 100\%$$

Odpadów budowlanych i remontowych stanowiących odpady komunalne (grupa 17) nie bierze się pod uwagę przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, ponieważ nie należą do grup 15 ani 20.

Odpady opakowaniowe wysegregowane ze zmieszanych odpadów komunalnych

Gdy z odpadów zmieszanych o kodzie 20 03 01 na instalacji wysegregowano odpad o kodzie **15 01 06 (zmieszane odpady opakowaniowe)**, to masę odpadów o kodzie 15 01 06 **wlicza się do Mr** (łącznej masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi) zgodnie z § 3 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia.

Odpady opakowaniowe wysegregowane z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych można zakwalifikować jako odpady opakowaniowe w grupie 15, inne odpady powstające podczas przetwarzania (np. sortowania) zmieszanych odpadów komunalnych zaliczane są do grupy 19 – odpady z instalacji i urzędzeń służących zagospodarowaniu odpadów.

Objaśnienia Ministerstwa do rozporządzenia

Jak obliczyć ile odpadów zostało poddanych przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi (Mr)?

Mr obliczamy za dany rok, czyli bierzemy pod uwagę wszystkie odpady, które w danym roku zostały przetworzone, **również te, które zostały przekazane do przetworzenia z odpadów magazynowanych w latach poprzednich**. Pamiętajmy, że magazynowanie nie jest procesem recyklingu ani przygotowaniem do ponownego użycia. Nadrzędną zasadą zaliczania odpadów komunalnych do odpadów komunalnych poddanych przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingu, jest faktyczne poddanie tych odpadów procesowi przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu.

Objaśnienia Ministerstwa do rozporządzenia

- Masę odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia, oblicza się jako masę produktów i składników produktów, które stały się odpadami komunalnymi oraz przeszły wszystkie niezbędne czynności sprawdzania, oczyszczania i naprawy umożliwiające ponowne użycie bez dalszego sortowania i przetwarzania wstępnego.
- Masę odpadów komunalnych poddanych recyklingowi oblicza się w momencie wprowadzenia do procesu recyklingu.
- Masę odpadów komunalnych poddanych recyklingowi można obliczać na wyjściu z procesu sortowania, jeżeli:
 - 1) odpady po sortowaniu zostaną następnie poddane recyklingowi oraz
 - 2) masa materiałów lub substancji usuwanych w następujących po sortowaniu w procesach poprzedzających recykling i niepoddawanych następnie recyklingowi nie zostanie zaliczona do masy odpadów komunalnych zgłaszanych, jako poddane recyklingowi.
- Do Mr zaliczamy odpady komunalne poddane recyklingowi „u źródła”, czyli te, które zostały poddane kompostowaniu przez wytwórców odpadów.

Objaśnienia Ministerstwa do rozporządzenia

Zaliczenie ww. odpadu do Mr jest możliwe w następujących przypadkach:

- 1)** musi z nich powstać produkt, który można wprowadzić na rynek, spełniając przepisy szczegółowe: mogą być wprowadzane do obrotu jako nawóz lub środek poprawiający właściwości gleby na podstawie pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa lub gdy stanowi produkt nawozowy, lub
- 2)** jeżeli powstanie z nich odpad, to też można zaliczyć do odpadów poddanych recyklingowi pod warunkiem, że to co powstało w wyniku kompostowania lub fermentacji będzie wykorzystywane na powierzchni ziemi i to wykorzystanie przynosi korzyści rolnictwu lub prowadzi do poprawy stanu środowiska .

Dla zaliczenia do odpadów poddanych recyklingowi nie wystarczy zebrać lub odebrać bioodpady stanowiące odpady komunalne w sposób selektywny, gdyż odpady te muszą spełniać jeden z powyżej opisanych warunków

Przykład – z objaśnień Ministerstwa

masa zebranych selektywnie odpadów ulegających biodegradacji, stanowiących odpady komunalne, poddanych obróbce tlenowej lub beztlenowej, w wyniku której zostanie wytworzony odpad ex 19 05 03 Kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania) wytworzony z odpadów zielonych i innych bioodpadów zbieranych selektywnie, wykorzystany następnie w procesie odzysku R10, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie [art. 30 ust. 4](#) ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, będzie mogła zostać zaliczona do masy odpadów poddanych recyklingowi.

Dylemat praktyczny

Podmiot X w wyniku procesu R3, tj. kompostowania odpadów o kodzie 20 02 01 otrzymuje organiczny środek poprawiający właściwości gleby fertiSOIL, który może wprowadzać do obrotu zgodnie ze stosowną decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Co w przypadku gdy na środek ten nie będzie chętnych i nie zostanie on sprzedany w terminie jego przydatności ?

Odpowiedź

§ 6 ust. 3 rozporządzenia ws. poziomów - za poddany recyklingowi uznaje się przedmiot, który **może być** wprowadzany do obrotu jako nawóz lub środek poprawiający właściwości gleby na podstawie pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa wydanego zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2021 r. poz. 76).

Nie jest to tym samym równoznaczne z faktycznym wprowadzeniem środka do obrotu jako nawóz lub środek poprawiający właściwości gleby. Oznacza to, że jeżeli Zlecający wykaze, że dana partia przetwarzanego odpadu spełnia wymogi przewidziane w ww. decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla środka „fortiSOIL”, będzie on mógł zostać uznany za poddany recyklingowi, przy czym nie będzie on musiał być wprowadzony do obrotu.

Inna interpretacja *przepisów sprzeciwiałaby się takim zasadom, jak chociażby słuszny interes społeczny (Zlecający nie może ponosić odpowiedzialności za brak popytu na „fortiSOIL”), czy też wyjaśnianie wątpliwości co do treści przepisów prawnych na korzyść strony*. Zlecający powinien więc każdą partię odpadów jedynie poddawać badaniom wskazującym czy spełnia ona parametry przewidziane dla tego środka, a w przypadku braku zbytu np. zagospodarować go jak odpad o kodzie 19 05 03 na zasadach określonych w posiadanych decyzjach.

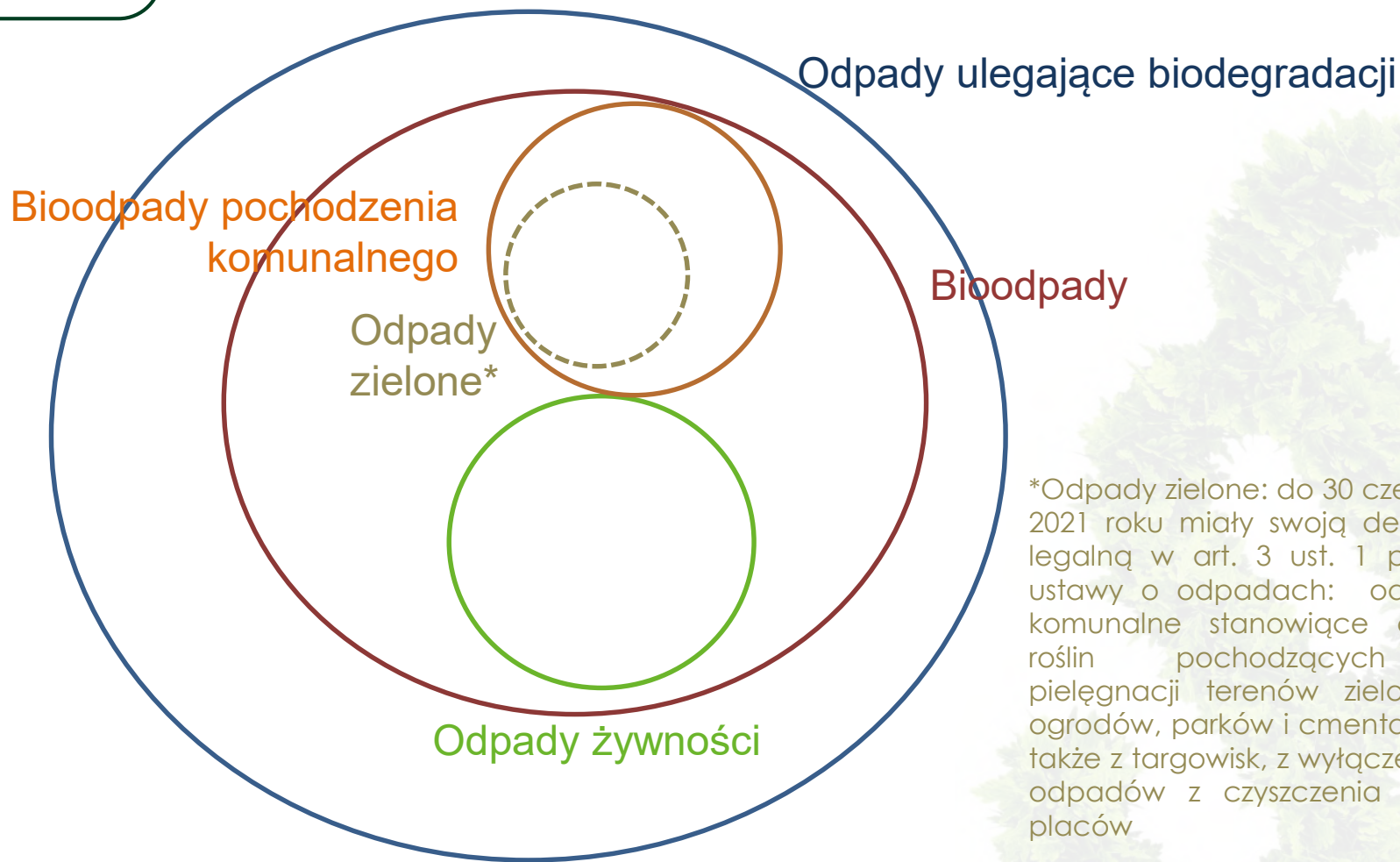

Dylemat praktyczny

Czy odpady ulegające biodegradacji, zebrane w sposób selektywny, które zostały poddane obróbce biologicznej (tlenowej lub beztlenowej), w wyniku której powstał odpad, można uznać za poddane recyklingowi (wliczyć jako Mr) - w odniesieniu do zapisu par.6 ust.4 ?

- 4. Bioodpady stanowiące odpady komunalne poddane obróbce tlenowej lub beztlenowej zalicza się do odpadów poddanych recyklingowi, jeżeli zostały zebrane w sposób selektywny.*

Bio- i inne odpady - zależności

*Odpady zielone: do 30 czerwca 2021 roku miały swoją definicję legalną w art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy o odpadach: odpady komunalne stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy, a także z targowisk, z wyłączeniem odpadów z czyszczenia ulic i placów

Odpowiedź

- Par. 6 ust. 4 mówi o bioodpadach
- odpady ulegające biodegradacji biodegradacji stanowią pojęcie szersze niż bioodpady, co wynika ze słowniczka ustawowego ustawy o odpadach (art. 3). Potraktowanie par. 6 ust. 4 rozporządzenia jako odstępstwa od par. 6 ust. 1-3 jest interpretacją o wiele łagodniejszą niż ta zaprezentowana w poradniku Ministerstwa Klimatu i Środowiska:

Odpowiedź – poradnik Ministerstwa

- Zaliczenie ww. odpadu do Mr jest możliwe w następujących przypadkach:
- **1)** musi z nich powstać produkt, który można wprowadzić na rynek, spełniając przepisy szczegółowe: mogą być wprowadzane do obrotu jako nawóz lub środek poprawiający właściwości gleby na podstawie pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa ¹ lub gdy stanowi produkt nawozowy ², lub
- **2)** jeżeli powstanie z nich odpad, to też można zaliczyć do odpadów poddanych recyklingowi pod warunkiem, że to co powstało w wyniku kompostowania lub fermentacji będzie wykorzystywane na powierzchni ziemi i to wykorzystanie przynosi korzyści rolnictwu lub prowadzi do poprawy stanu środowiska ³.
- Dla zaliczenia do odpadów poddanych recyklingowi nie wystarczy zebrać lub odebrać bioodpady stanowiące odpady komunalne w sposób selektywny, gdyż odpady te muszą spełniać jeden z powyżej opisanych warunków.

Odpowiedź

Gdyby par. 6 ust. 4 brzmiałby tak:

*Biodopady stanowiące odpady komunalne poddane obróbce tlenowej lub beztlenowej zalicza się do odpadów poddanych recyklingowi, jeżeli - **oprócz spełnienia wymagań określonych w ust. 1-3** - zostały zebrane w sposób selektywny*

Z poradcnikiem Ministra można by się zgodzić

Odpowiedź

Przepis § 6 ust. 4 stanowi lex specialis względem § 6 ust. 1 rozporządzenia, co oznacza, że **jedynym warunkiem niezbędnym do zaliczenia bioodpadów do odpadów poddanych recyklingowi jest ich selektywne zebranie, a nie to, co w wyniku ich obróbki tlenowej lub beztlenowej powstanie**. Mamy tu zatem do czynienia z **kryterium selektywnej zbiórki (a nie efektu finalnego)** zaliczenia odpadów do poddanych recyklingowi. Oznacza to zatem, że te odpady biodegradowalne, które stanowią bioodpady pochodzenia komunalnego poddane obróbce tlenowej lub beztlenowej zalicza się do odpadów poddanych recyklingowi, jeżeli zostały zebrane w sposób selektywny. Takie odpady biodegradowalne nie podlegają więc pod reżim § 6 ust. 1-3 rozporządzenia.

Dylemat praktyczny

Czy jest możliwość uzyskania decyzji na przetwarzanie poza instalacjami w procesie R10 dla kompostu 19 05 03 np. z odpadów zielonych do polepszenia warunków środowiska na kwaterze składowiska ?

Odpowiedź

19 05 03 nie da się zagospodarować w R10 w rekultywacji składowiska. Rozporządzenie w sprawie procesu odzysku R10 przewiduje kod ex 19 05 03, a opis zastosowania nie sugeruje, by chodziło o zastosowanie na składowisku (Dz. U. z 2015 r. poz. 132):

- *Odpady mogą być stosowane tylko przy łącznym spełnieniu następujących warunków:*
- *1) w odniesieniu do odpadów:*
- *a) odpady zostały poddane rozdrobnieniu,*
- *b) dopuszczalna dawka odpadu została ustalona z uwzględnieniem zasobności gleby, sposobu jej użytkowania, jakości odpadu oraz zapotrzebowania roślin na składniki pokarmowe, a także zasad dobrej praktyki rolniczej, o których mowa w art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,*
- *c) odpady są stosowane poza okresem wzrostu i rozwoju roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi (czas od siewu albo sadzenia do zbioru),*

Odpowiedź

Niemniej jednak o 19 05 03 mówi rozporządzenie w sprawie składowisk odpadów, wymieniając go wśród odpadów, które mogą być stosowane do wykonywania rekultywacji przez wykonanie okrywy rekultywacyjnej (biologicznej) - załącznik nr 2 do rozporządzenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 1902). Rozporządzenie w sprawie procesu odzysku R10 należałoby traktować jako katalog zamknięty możliwości zastosowania odpadu ex 19 05 03 w procesie R10, zatem wykorzystanie do rekultywacji tego odpadu na podstawie rozporządzenia w sprawie składowisk odpadów należałoby klasyfikować jako R3.

Dylemat praktyczny

- Czy jest możliwość aby zaliczyć przetwarzanie odpadów o kodzie 20 01 08 w procesie D8 (fermentacja - odzysk energetyczny) do poziomów recyklingu? Powstaje z tego osad pofermentacyjny następnie stabilizat 19 05 99, który ląduje na składowisku.

Odpowiedź

Wliczenie do poziomów recyklingu tego odpadu wyklucza przede wszystkim kierowanie go do procesu D a nie R. Unieszkodliwianie niestety nie stanowi recyklingu. Żeby w przyszłości ten odpad móc wliczyć do poziomów trzeba przemyśleć czy da się go zagospodarować w procesie R.

Poziomy za dany rok a trudno mierzalne dane wejściowe

Należy wskazać, że pewna ułomność przepisów rozporządzenia w zakresie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji pojawia się już właśnie w par. 6 ust. 2, gdyż „przyniesienie korzyści rolnictwu” lub „prowadzenie do poprawy stanu środowiska” są to pojęcia bardzo ogólne, a przez to niestety tylko pozornie mierzalne. Rozporządzenie w żaden sposób bowiem nie precyzuje, co rozumie przez korzyść dla rolnictwa czy prowadzenie do poprawy stanu środowiska – a więc zaledwie niedookreślony przedwstępny etap drogi do osiągnięcia tejże poprawy.

Co więcej, osiągnięcie korzyści dla rolnictwa, czy też poprawy stanu środowiska są to procesy często długookresowe, przez co wszelkie próby ich mierzalności w zestawieniu z rocznym okresem wyliczania poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia są chybione. Wydaje się zatem, że sformułowanie „gdy to wykorzystanie przynosi korzyści rolnictwu lub prowadzi do poprawy stanu środowiska” powinno być zastąpione przez „gdy to wykorzystanie może przynieść korzyści rolnictwu lub prowadzić do poprawy stanu środowiska”.

Pozornie lżej do 2026 roku

Zgodnie zaś z treścią Komunikatu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 21 lutego 2022 roku w sprawie obliczania poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, za rok 2021 i lata kolejne główną korzyścią jest możliwość wliczenia do poziomów do 31 grudnia 2026 roku odpadów ex 19 05 03 Kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania) wytworzonych z odpadów zielonych i innych bioodpadów zbieranych selektywnie, wykorzystany następnie w procesie odzysku R10, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 30 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, będzie mogła zostać zaliczona do masy odpadów poddanych recyklingowi.

Pozornie lżej do 2026 roku

Powyższe rozwiązania stanowią niestety jedynie pozorną taryfę ulgową – co bowiem z tego, że jeszcze 2 lata można z nich korzystać, kiedy w 2027 roku możliwość ta zniknie, a jednocześnie powstanie obowiązek osiągnięcia 57% (tj. aż o 12% wyższego od obecnego – za 2024 rok) poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu ?

Czy przed recyklingiem opłaca się R12 ?

§ 5. 1. Masę odpadów komunalnych poddanych recyklingowi oblicza się w momencie wprowadzenia do procesu recyklingu.

2. Masę odpadów komunalnych poddanych recyklingowi można obliczać na wyjściu z procesu sortowania, jeżeli:

- 1) odpady po sortowaniu zostaną następnie poddane recyklingowi oraz
- 2) masa materiałów lub substancji usuwanych w następujących po sortowaniu procesach poprzedzających recykling i niepoddawanych następnie recyklingowi nie zostanie zaliczona do masy odpadów komunalnych zgłaszanych jako poddane recyklingowi.

Osiągnięcie poziomów a rozporządzenie MBP

Zgodnie z § 5 ust. 11 rozporządzenia mbp *frakcja stabilizatu, po przesianiu na sicie o prześwicie oczek o wielkości do 20 mm, może być stosowana do procesu odzysku wyłącznie na składowisku odpadów lub obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Frakcja ta jest klasyfikowana jako odpady o kodzie 19 05 03 – Kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania).* Przepis ten ogranicza możliwości poddania odpadu o kodzie odpowiednio ex 19 05 03 i 19 05 03 procesowi R10 zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie procesu odzysku R10 oraz procesowi R3 zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.

Rozporządzenie mbp – niechciana rewolucja

Jak wskazano w Ocenie Skutków Regulacji: *Głównym celem opracowywanego projektu rozporządzenia **jest określenie warunków dla przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, w taki sposób, aby uzyskany stabilizat nie zawierał już odpadów ulegających biodegradacji i mógł być bezpiecznie unieszkodliwiany na składowisku odpadów.** Dlatego też wiodącym procesem w mechaniczno – biologicznym przetwarzaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych jest proces unieszkodliwiania. Natomiast nowo powstałe odpady w procesie mechanicznym w instalacji MBP, przeznaczone do odzysku, są zagospodarowywane na zasadach ogólnych określonych w ustawie o odpadach.*

Rozporządzenie mbp – niechciana rewolucja

Z powyższego uzasadnienia wynika, że Minister Klimatu i Środowiska uznając unieszkodliwianie na składowisku odpadów za wiodący proces w mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, w istocie zaprzeczył idei hierarchii postępowania z odpadami i osiągnięcia poziomów. Priorytetem mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych powinno być bowiem zapewnienie możliwie jak najszerszego ponownego wykorzystania odpadów. Nawet gdyby uznać dążenia Organu za słuszne, to konstrukcja przepisów rozporządzenia nie pozwala na ich osiągnięcie, gdyż wykracza daleko poza proces unieszkodliwiania odpadów i nadmiernie ingeruje w procesy R go poprzedzające. Nietrafne jest zatem twierdzenie, że Organ nie oddziałuje na dalsze losy odpadów powstałych w procesie mechanicznego przetwarzania i pozostawia je pod reżimem zasad ogólnych z ustawy o odpadach, co wykazano już powyżej.

Rozporządzenie mbp – niechciana rewolucja

Tym samym intencja udoskonalenia procesu unieszkodliwiania poskutkowała rażącym utrudnieniem prowadzenia procesów odzysku i recyklingu. Należy wskazać, że założony i powyżej przytoczony skutek w postaci ulepszenia warunków unieszkodliwiania odpadów, zostałby przez Ministra Klimatu i Środowiska osiągnięty poprzez ustanowienie zakazu kierowania do składowania stabilizatu o określonych parametrach, a zakaz ten powinien zostać przewidziany w postaci zmiany rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach.

Osiągnięcie poziomów – czy nadąża za nimi najlepsza dostępna technika ?

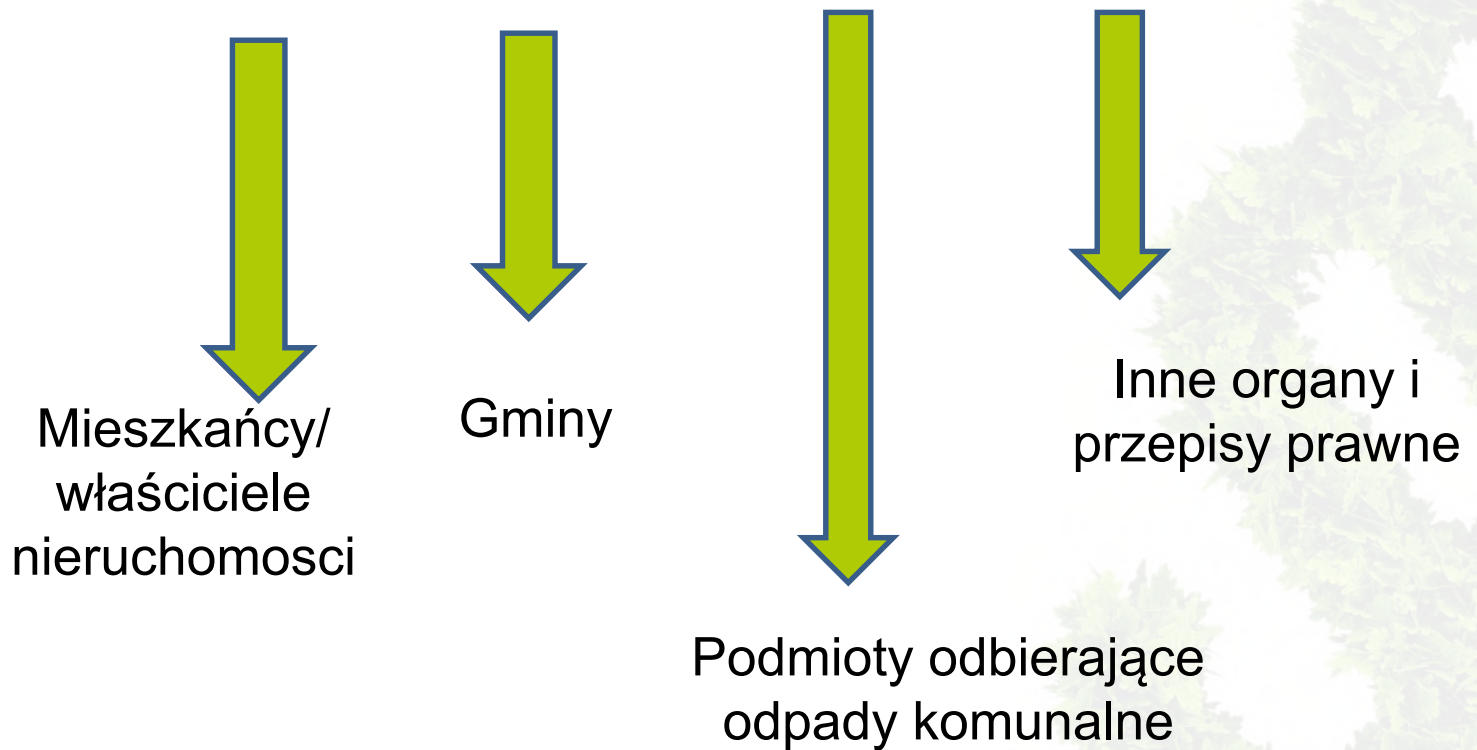
Polska zobowiązana jest do osiągnięcia określonych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, które największą dynamikę wzrostu – o 20% osiągną na przestrzeni lat 2022-2024. Już w tym roku gminy zmuszone są osiągnąć zawrotny poziom 45%, a jak wiadomo cel (póki co) ostateczny jest jeszcze bardziej ambitny – 65% wagowo w 2035 roku i latach następnych.

Czy za celem poziomów nadąża np. najlepsza dostępna technika ???

Co wpływa na osiągnięcie poziomu ? Problemy praktyczne

Źródła problemów praktycznych:

Co wpływa na osiągnięcie poziomu ? Problemy praktyczne

Problemy u źródła – postawa mieszkańców gminy jako wytwórców odpadów komunalnych:

- Poczucie anonimowości = przyzwolenie na nieselektywną zbiórkę bez konsekwencji jako problem zabudowy wielorodzinnej
- Aspekty poznawczo-percepcyjne – czy mieszkańcy wiedzą jak prawidłowo segregować odpady/ co zaliczać do odpadów bio
- kompostowniki

Opłaty podwyższone dla mieszkańców za brak selektywnej zbiórki

Gminy nie nakładają na właścicieli nieruchomości niezamieszkałych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku niedopełnienia przez właścicieli nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych z art. 6 ka ust. 3 UCPG.

W latach 2019-2022 nie wszczęto żadnych takich postępowań stosownie do informacji publicznej z:

1. Tarnowskich Gór,
2. Katowic,
3. Zabrze.

Co wpływa na osiągnięcie poziomu ? Problemy praktyczne

Problemy po stronie Gmin:

- Brak partnerskiego podejścia w relacjach z podmiotami odbierającymi odpady komunalne (także PZP/ SIWZ);
- Podejście prosankcyjne;
- Brak odpowiednich działań edukacyjno-marketingowych;
- Nieskuteczny marketing potrzeby segregacji odpadów ulegających biodegradacji;

Co wpływa na osiągnięcie poziomu ? Problemy praktyczne

Podmioty odbierające odpady komunalne:

- Właściwe przeszkolenie pracowników odbierających odpady;
- Przypadki mieszania odpadów zbieranych selektywnie ze zmieszanymi odpadami komunalnymi/ sporne przypadki czy do zmieszania doszło;
- Możliwości organizacyjno-techniczne procesów przetwarzania, dostępność mocy przerobowych.

Nie tylko gminy i przedsiębiorcy są odpowiedzialni za osiągnięcie poziomów

Rola organów administracji publicznej wydających decyzje z zakresu gospodarki odpadami oraz WIOŚ

Przedsiębiorca X ma pomysł na zwiększenie ilości odpadów, które można wliczyć jako poddane recyklingowi

Wniosek o udzielenie zezwolenia odpadowego

Kontrola WIOŚ i postępowanie prowadzone przez starostę/marszałka/RDOŚ

Od uzyskania zezwolenia zależy osiągnięcie poziomu

Czy dostanie zezwolenie ?

Inne „grzechy”

- Art. 7a wydaje się być często przepisem martwym
- Art. 10 ustawy Prawo przedsiębiorców również niestosowany w praktyce
- Tłumaczenie „ale nikt inny tak nie robi”
- Założenie „jeżeli przepisów nie ma to się nie da”

Case study

- Odpady o kodzie ex 20 01 99 (popioły z palenisk domowych)
- Można je wykorzystać w procesie odzysku na składowisku

ALE

- Maksymalna grubość warstwy izolacyjnej wynosi 30 cm, przy czym udział warstwy izolacyjnej w stosunku do warstwy składowanych odpadów nie przekracza 15%.
- Odpady mogą być użyte także do budowy tymczasowych dróg dojazdowych na składowisku odpadów; szerokość tych dróg nie może przekroczyć 4 m, a grubość warstwy użytych odpadów – 30 cm
- Ograniczone możliwości wykorzystania odpadów na własnym składowisku ? CO WTEDY ?

Case study – c.d.

- Możliwość wykorzystania odpadów jako dodatku do kruszywa wykorzystywanego w drogownictwie – spełnia wymogi ISO
- Po przesianiu na sicie popiół jest mieszany np. z piaskiem
- Powstaje produkt – następuje utrata statusu odpadów
- Przetwarzanie poza instalacjami i urządzeniami w procesie R12
- Wytworzone w procesie odpady (drewno, metale, tworzywa sztuczne) nadają się do procesu recyklingu
- Przetworzony popiół można wliczyć do poziomów

W masie odpadów komunalnych poddanych recyklingowi uwzględnia się masę odpadów, które utraciły status odpadów, pod warunkiem że zostały przetworzone na produkty, materiały lub substancje, które nie są odpadami, używane do celów pierwotnych lub innych celów

CZY TO BRZMI PIĘKNIE ? 😊

Case study – zawsze jest jakieś ALE

- Zarzuty WIOŚ
 - Odzysk poza instalacjami ma charakter wyjątkowy;
 - Przy utracie statusu odpadu nie mogą być wytwarzane odpady
 - Te same miejsca magazynowania co już objęte inną decyzją
 - Skoro pierwszą decyzję wydał marszałek to i drugą powinien

Inicjatywy i różne podejście organów

- Pismo ZPPOB z 24 stycznia 2024 roku do marszałków województw w celu zwrócenia uwagi na problem nieosiągania poziomów i konieczność szukania nowych rozwiązań w celu ich osiągnięcia
- Niejednolita praktyka organów w skali kraju
- Zwrócenie uwagi na kwestię paliwa alternatywnego

Trudna wykładnia...

...przepisu § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 roku w sprawie sposobu obliczenia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, który stanowi, że: *„W masie odpadów komunalnych poddanych recyklingowi nie uwzględnia się odpadów, które utraciły status odpadów, i zostały użyte jako paliwa lub inne środki wytwarzania energii, termicznie przekształcone, użyte do wypełniania wyrobisk lub składowane”*.

A contrario – uwzględnia się odpady, które nie utraciły statusu odpadów, i zostały użyte jako paliwa lub inne środki...

19 12 10 – nie utraciło statusu odpadu i jest to paliwo alternatywne

R1 czy D10 ?

proces R1 powinien być kwalifikowany jako recykling, gdyż zgodnie z definicją ustawową (art. 3 ust. 1 pkt 23 ustawy o odpadach) stanowi on: *odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach*; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale **nie obejmuje odzysku energii** i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do prac ziemnych

proces odzysku R1 nie jest tożsamy z odzyskiem energii, który następuje - co najwyżej i to w rozumieniu innym niż ustawowe - po wykorzystaniu odpadów 16 01 03, 19 12 04, 19 12 10 i 19 12 12 jako paliwa. W ten sposób odzysk tychże odpadów w procesie R1 powinien być w myśl cytowanej powyżej definicji recyklingu traktowany właśnie jako recykling. Potwierdza to również definicja odzysku energii (art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o odpadach), który ustawodawca łączy z termicznym przekształcaniem odpadów, zatem traktuje go jako efekt przeprowadzonego procesu unieszkodliwiania

Odpowiedzi na petycję

- 7 województw – brak odpowiedzi
- 9 województwa – odpowiedź
- Tendencja: potrzeba zmian, ale zmiany te przeprowadzić może tylko MKiŚ

Cementownie to nie spalarnie !

Odpady oznaczone kodami 19 12 10 i 19 12 12 nie są to odpady zdatne (odpady takie są mieszaniną odpadów uznanych za balastowe) do poddania dalszym procesom recyklingu R3 lub R5, **a rozwiązanie takie nie będzie stało w sprzeczności z dążeniem do zwiększania udziału selektywnej zbiórki.** Spalanie takich odpadów w cementowniach powoduje ponadto, że wszystkie substancje, które powstają w wyniku spalania paliw alternatywnych są wbudowywane w struktury klinkieru (stanowią około 4% klinkieru cementowego), stąd też można wyraźnie wskazać, że część spalanych odpadów jest przetwarzana na produkt.

Certyfikacja biomasy – cementownia to tylko i aż ostatnie ogniwo

Zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2020/2085 z 14 grudnia 2020 r. „w sprawie zmiany i sprostowania rozporządzenia wykonawczego (UE) 2018/2066 w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady”, biomasa wykorzystana do celów energetycznych powinna spełniać kryteria zrównoważonego rozwoju na potrzeby wymagań systemu EU ETS. W przeciwnym wypadku węgiel pierwiastkowy w niej zawarty uznaje się za węgiel pierwiastkowy kopalny.

Dobrowolny system ?

24 września 2021 roku Minister Klimatu i Środowiska wydał komunikat ws. stosowania dobrowolnych systemów certyfikacji kryteriów zrównoważonego rozwoju na potrzeby wymagań systemu EU ETS, w którym wskazał, że: *„w opinii Ministra Klimatu i Środowiska, biorąc pod uwagę stanowisko KE w odniesieniu do dobrowolnych systemów certyfikacji, które przedłożyły wnioski o wydanie decyzji na podstawie art. 30 ust. 4 dyrektywy 2018/2001 i nie uzyskały dotychczas formalnej decyzji KE, natomiast zostały wymienione na stronach KE jako dobrowolne systemy, które uzyskały wstępną pozytywną ocenę KE (preliminary positive assessment), dopuszcza się możliwość korzystania z ww. systemów na potrzeby potwierdzania spełniania kryteriów zrównoważonego rozwoju przez biomasę wykorzystywaną na potrzeby energetyczne przez prowadzących instalacje objęte systemem EU ETS, do momentu uzyskania przez te systemy formalnej decyzji KE”.*

Dobrowolny system ?

Pomimo kierowania ww. regulacji do końcowych odbiorców biomasy, np. cementowni, problem dobrowolnej certyfikacji dotyka całej branży odpadowej. Jest tak dlatego, że **wykazanie spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju musi zacząć się już na samym początku drogi odpadu zawierającego biomasę**, co jest równoznaczne z tym, że każdy podmiot począwszy od pierwszego punktu skupu lub w pewnych przypadkach już nawet wytwórcy odpadów jest zmuszony udowodnić, że biomasa pochodzenia odpadowego spełnia ww. kryteria. W istocie więc **dobrowolny system certyfikacji jest dobrowolny tylko z nazwy – brak uczestnictwa w nim skazuje wiele podmiotów branży odpadowej na utratę możliwości zagospodarowania frakcji kalorycznej odpadów RDF/preRDF**. Odpadów tego typu nie można poddać unieszkodliwianiu, gdyż zgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z 16 lipca 2015 roku w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach nie mogą być unieszkodliwiane poprzez składowanie.

Cementownie to nie spalarnie !

Dobrowolne systemy: 2BSvs, Better Biomass, Bonsucro EU, ISCC EU, KZR INiG, REDcert, Red Tractor, RSB EU RED, RTRS EU RED, SQC, TASCC, UFAS and SURE

KZR – Kryteria Zrównoważonego Rozwoju

INiG – Instytut Nafty i Gazu

KZR INiG – polski system certyfikacji

czy zasadnym jest degradacja innych metod odzysku, a więc użytecznych, wpisujących się w ideę gospodarki obiegu zamkniętego i zrównywanie ich z procesem unieszkodliwiania odpadów?

O spalarnie walczą inne organizacje

Pismo Pracodawców RP z 3.09.2021 r. do Komisji UE

Pozostawienie branży poza Taksonomią i klasyfikacja termicznego przetwarzania odpadów jako „wyrządzających znaczącą szkodę środowiskową” znacznie utrudni pozyskiwanie finansowania niezbędnego do pokrycia tej potężnej luki inwestycyjnej. Utrzymujący się deficyt mocy przerobowych instalacji WtE uniemożliwi spełnienie wymogów dyrektywy w zakresie stworzenia wydajnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, osiągnięcia założonego celu maksymalnego 10% poziomu składowania odpadów i jednoczesnego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z sektora odpadowego.

Taksonomia

Taksonomia to potoczna nazwa nowego aktu prawnego Unii Europejskiej, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje (dalej: „**Taksonomia**” lub „**Rozporządzenie**”)^[1]. Nowe przepisy mają zwiększyć poziom ochrony środowiska poprzez przekierowanie kapitału z inwestycji szkodzących środowisku na bardziej ekologiczne alternatywy. Innymi słowy Taksonomia nie wprowadza zakazu inwestowania w działalności szkodzące środowisku, ale przyznaje dodatkowe preferencje dla ekologicznych rozwiązań.

Cele środowiskowe Taksonomii

Cele środowiskowe Taksonomii to:

- łagodzenie zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu;
- zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola;
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

Poziomy a GOZ

Gospodarka cyrkularna albo inaczej **gospodarka obiegu zamkniętego** jest odpowiedzią na te wyzwania. Przekształca ona cykl linearny obiegu materiałów w cykl zamknięty. W obiegu zamkniętym koniec życia produktu jest zarazem początkiem życia nowego produktu lub usługi. Wszystkie materiały zostają spożytkowane, ich wartość dodana jest zmaksymalizowana. Całkowicie wyeliminowany jest odpad. Wyeliminowana jest także potrzeba ekstrakcji nowych surowców. **W GOZ nie ma odpadów - są tylko surowce.**

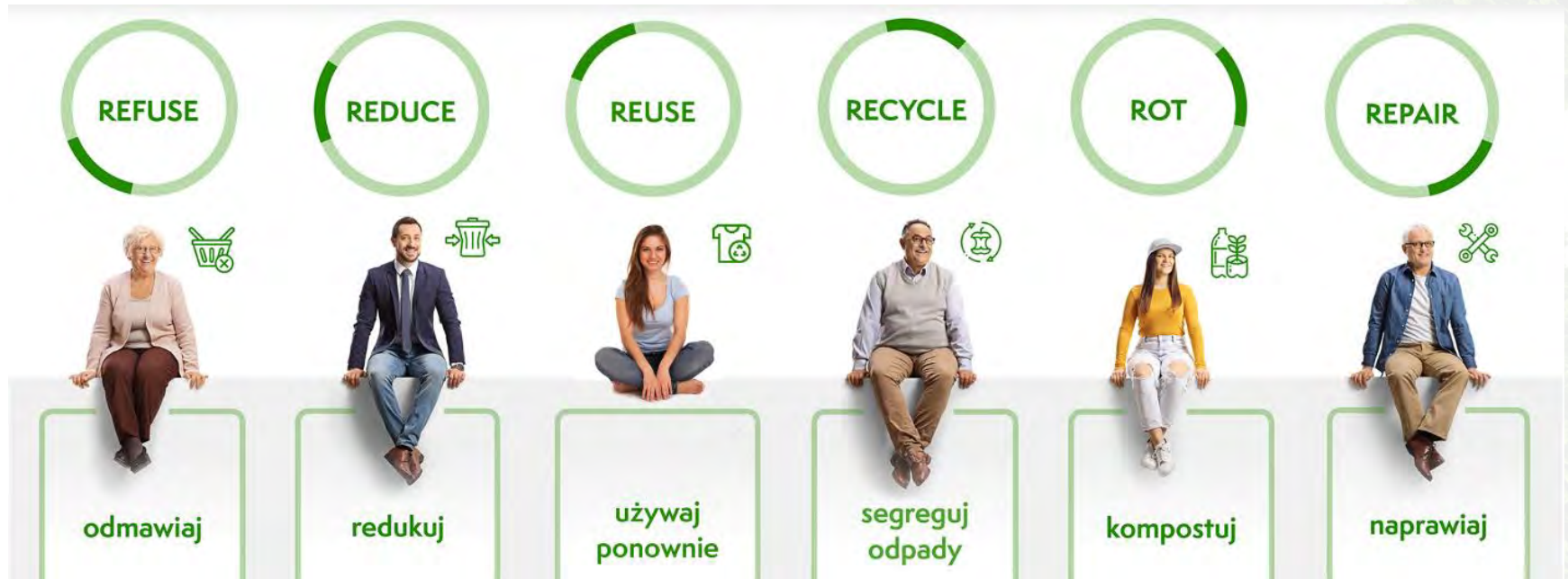
Gospodarka obiegu zamkniętego

Źródło: <https://www.europarl.europa.eu/>

Zasada 6R

Źródło: parp.gov.pl/goz

Zasada 7R, sporne waste-to-energy

THE ZERO WASTE HIERARCHY 7.0

3R, 6R, 7R, poziomy a hierarchia postępowania z odpadami

Wprowadza się następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów;**
- 2) przygotowywanie do ponownego użycia;**
- 3) recykling;**
- 4) inne procesy odzysku;**
- 5) unieszkodliwianie.**

2. W celu stworzenia zachęt do stosowania hierarchii sposobów postępowania z odpadami wykorzystuje się instrumenty ekonomiczne i inne środki.

Odzysk gorszy i lepszy

Czy faworyzowanie pewnych form odzysku względem innych jest dobre ? Czy zawsze jest wybór ?

przygotowanie do ponownego użycia – rozumie się przez to odzysk polegający na sprawdzeniu, czyszczeniu lub naprawie, w ramach którego produkty lub części produktów, które wcześniej stały się odpadami, są przygotowywane do tego, aby mogły być ponownie wykorzystywane bez jakichkolwiek innych czynności wstępnego przetwarzania

Odzysk gorszy i lepszy

recykling – rozumie się przez to odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do prac ziemnych;

Odzysk gorszy i lepszy

odzysk – rozumie się przez to jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce;

Szerszy kontekst

- ESG ? Zagrożenia w segmencie E ?
- Greenwashing ? *(zjawisko polegające na wywoływaniu u klientów poszukujących towarów wytworzonych zgodnie z zasadami ekologii i ochrony środowiska wrażenia, że produkt lub przedsiębiorstwo go wytwarzająca są w zgodzie z naturą i ekologią)*

Smutna refleksja

Czy w warunkach polskich mówimy o GOZ czy GDZ ?

Gospodarka obiegu
zamkniętego

Gospodarka dostępu
zamkniętego

Podsumowując...

- Czy wzory do obliczania poziomów są SMART ?
- Rola organów administracji publicznej – nie tylko organów wykonawczych gmin
- Recykling jako dobry odzysk i zwykły odzysk jako działanie bez systemu zachęt
- Szukanie i zamykanie ścieżek do osiągnięcia poziomów
- Powiązania z rozporządzeniem ws. Mbp i BAT
- Nierówne role odbierających odpady komunalne, gmin i mieszkańców
- Inne...

Dziękuję za uwagę!

W razie jakichkolwiek pytań, wątpliwości,
konsultacji, proszę o kontakt:

radca prawny Dominika Majchrzak

ECO LEGAL Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych

tel. 696 169 887, e-mail: d.majchrzak@ecolegal.pl